Yaşa, benim Halkım!

Ana Sözü

ANA SÖZÜ 1988

www.anasozu.com

№ 7-8 (746-747) | 26 Çiçek ay (aprel) 2020 | Paası - 5 ley 00 bani

Bu çúma da geçecek! Aydınnadıcı Paskellä yortumuz kutluca olsun!

BU ÇÚMA DA GEÇECEK

Bu aar hem zor durumnarda,
Açan raatlık kaldı aarda,
Geldi "KOVİD" bir hastalık, –
Evlermizdä tek-tek kaldık.

Bu salgından tek yol bulduk –
İnsannardan korkan insan olduk.
Kısmetlän mutluluk geeri kaldı
Salt bu salgın cana daldı.

Paalı dostlar, bu virustan kara bela
Gitsin, daalsın taş daalara!
Aar günneri da aşacez,
Salt birleşip, kurtulacez.

Bassın Allaa bu kuduzu!
Raat bakalım yortumuzu:
Çiçek ayın ondokuzu, –
Paskellä, aç kapumuzu!

Yok bişey, ki çıkmaa yok nicä,
Çannar ötmesi gözäl hem incä
Klisedän dualar hepsinä etişer
Cannarın düülmesi birleştirer.

Hepsimiz evlerdä, –
dualar da burdan
Paskellemiz kutlu olsun, be insan!
Herbir iş geçecek,
karannaa varacek,
Kahırdan, beladan
ruhumuz kalkacek.

Kutlêêrım sizi
Allahın bu gününnän, –
Kurtarıcı Oolun dirilmesinnän!
Herbir evä mutluluk hem kısmet,
Çok yıllara olsun selemet.

İlkyazın esmesi yaşamak verecek,
"Hristoz dirildi!" evlerdän ötecek.
"Hristoz dirildi!",
"Hakkına dirildi!"
Göklerdän erlerä aydınnık getirdi!

Todur ZANET,
19.04.2020

Çiçek ayın (aprel) 19-da Hristian dünnääsı Aydın hem Ayozlu Paskellä yortusunu baktı. Yaşamanın örümesinnän hem XXI-ci asirin ilk çúmasının COVID-19 basmasınnan Aydınnadıcı Paskellemiz hepsinin evlerinä hem bütün topraa geldi. Geldi hem bizi kurtaracek bu büük beladan.

Paalı okuyucularımız, paalı insannar, paalı gagauzlar, ilk kerä Canabinizleri bölä bir durumda Paskellemizlän kutlêêrız. COVID-19 çúmasından korunmak için kalın evlerinizdä. İnanêrız, ani aydın güünerimiz taa var. Koruyun kendinizi hem yakınnarınızı. Paskellä yortumuz kutluca olsun! Hepsimizä saalık Allaa versin! Hepsimizä kısmet, bereket, selemet hem da uzun ömür! Allaa hepsini korusun! Hristoz dirildi! Hakına dirildi!

Ölülerin Paskellesi Kirez ayına alındı

Moldova Hristian Klisesinin Sinodu kararına görä, ölülerin Paskellesi (Küçük Pakellesi) bu yıl Çiçek ayın (aprel) 27-dän Kirez ayın (iyün) 6, 7 hem 8 günnerindä bakılacek.

İnsannar ölülerin Paskellesindä (Küçük Pakelledä), Çiçek ayın (aprel) 27-dä mezarlaa girmesinnär deyni herbir küüdä hem kasabada mezarlıkları polităya kuşadacek.

Dost hem kardaş zorlukta tanınêr

XXI-ci üzyılın belası koronavirus salgını başımıza gelip, bizi zor hem aar duruma soktu, taa bir kerä annayalım deyni nekadar faydalı hem önemni o büük yardımnar, ani bizä yapêr kan kadraşlarımız – Tirk milleti. Gagauzlarda var bir söleyiş: "Dost hem kardaş zorlukta tanınêr". Bu haliz ölä.

Türkiye COVID-19-lan düüşürkänä, koparıp kendi insanından, kardaş payı yapıp, bizimnän paylaşêr o pek lääzımnı mediţina ekipirovkasınnan, mediţina tertiplerinnän, iyecek, gigiena hem teknika mallarınnan. Hem bu diil salt şindi olêr. Bu herkerä oldu hem olacek, çünkü "Kan su olmaz!"

O yardımnar için, ani Türkiye yaptı hem yapêr T.C. Kişinev Büükelii hem TİKA yolunnan okuyun 4-cü – 5-ci sayfalarda.

Türkiye Parlamentının açılışının 100-cü yılı

100 yıl geeri 1920-ci yılın Çiçek ayın (aprel) 23-dä açıldı Türkiyenin Parlamentı – Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM).

Taa sora, 1927-ci yıldan beeri, Türkiye Respublikasının kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRKün teklifinnän, bu gündä Türkiye Respublikasında başladılar "Çocuk Bayramı"nı (*uşaklar yortusu*) bakmaa.

Hep o gündä "23 Nisan Milli Egemennik" (*Çiçek ayın* (*aprel*) *23-çü Milli suverenitet*) yotusu da bakılêr.

Redakţiyamızın hem okuyucularımızın adından deeriz: Türkiye Büyük Millet Meclisin (TBMM) 100-cü yılı, "23 Nisan Milli Egemennik" hem "Çocuk Bayramı" kutlu hem mutlu olsun.

Taraklıdan Gagauziyaya koronavirus hastalarını getirmeyeceymişlär

Çiçek ayın (aprel) 1-dä yapılan brifingta Gagauziyanın saalı koruma Upravleniyasının başı Svetlana DULEVA açıkladı, ani Gagauziyanın koronavirusa ulaşan şüpä altında bulunan kişilär için Komratta maasuz hazırlanan bolniţaya sade Gagauziyadan insannarı koyaceklar.

Taa ileri Gagauziya Başkanı İrina VLAH sölediydi, ani Komrat bolniţasına diagnostika için getirilecek sadä Gagauziyadan hem Moldovanın Taraklı rayonundan insannar, angılarında koronavirus simptomnarı olacek.

Ozaman "Ana Sözü" gazetası (*bak*: № *5-6* (*744-745*), 2*8.03.2020 yıldan sayısını*) hem kimi internet resursları hemen Gagauziyada insannarın arasında buna karşı kalkmak dalgası başlattı. Dalga urdu kuvettä bulunannara da,

Gagauziyada COVID-19 ulaşan yok, ama onnarı Taraklıdan getireceklär

Baba Marta ayın 26-da Moldovanın saalu, işi hem cümneyi koruma ministrusu Viorika DUMBRAVĂNU açıkladı, ani Moldovada, Kişinev bolniţalarından kaarä, koronavirusa (COVID-19) hastalına ulaşannar için iki da regional bolniţası açılacek: Moldovanın poyraz tarafının Belţ kasabasında hem üülen tarafının Komrat kasabasında.

klinika bolniţasına, üklü kalan karıları

Ministru bildirdi, ani bu bolniţalarda diagnostikadan sora koronavirusa ulaşan aar hasta olan büük insannarı getireceklär Respublikalı hem uşakları da Respublikalı Ana hem Uşak Saalını koruma Merkezinä hem Kişinevdakı uşak bolniţalarına.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH bildirdi, ani büünkü gündä Gagauzigularını, karar alındı, ani koronavirusa ulaşan şüpä altında bulunan kişilär için yada koronavirusa ulaşan, yok ama Moldovanın Taraklı rayonunda var. Canabisi açıkladı, ani bu bolniţaya diagnostika için getirilecek diil sadä Gagauziyadan ama Taraklı rayonundan insannar da, angılarında koronavirus simptomnarı olacek hem «Все пациенты с подтвержденным диагнозом будут немедленно переводиться в лечебные учреждения Кишинева».

Ama Gagauziyanın saalı koruma Upravleniyasının başı Svetlana DULEVAnın «А тех пациентов, у которых этот диагноз подтвердится **либо пациентов в средней и тяжелой форме**, будут транспортировать в Кишинев» laflardan sora, var nicä yapmaa çıkış, ani koronavirusa ulaşannarın hepsinin Kişineva alınmasına garantiya yok.

Patret: vlah.md

nicä açıkladı Svetlana DULEVA, esaba alarak Gagauziya insannarının bu duy-

Komratta maasuz hazırlanan infekţiya bolniţasına sade Gagauziyadan insannar alınacek.

Hep o sayıda biz şüpä eltına koyduyduk kuvettä bulunannarın sözlerini: «А тех пациентов, у которых этот диагноз подтвердится **либо пациентов в средней и тяжелой форме**, будут транспортировать в Кишинев», urgulayıp, ani "**ulaşannarın hepsinin Kişineva alınmasına garantiya yok**".

Ölä da oldu. Gagauziyadan aar hastaları hepsini Kişineva yollayamêêrlar. Bakmadaan ona, ani burada var sade bir ak ceerleri havalandırma aparatı, o hastalar Komratta kalêrlar. Hastaların 2-si artık raametli oldu.

Taa ileri ne olacek diil belli. Gagauziyada koronavirusa ulaşannarın sayısı, Ütülü küüyün şarap fabrikasında koronavirus patlaması beterinä, birdän büümää başladı da büünkü gündä 97 kişiyä etişti. Sade bir iş belli: bölä hızlan hastaların sayısı büüyärsä, Gagauziyanın bolniţaları, umut ederäk sade vraçların kahramannıına, bu dalgayı durgutmakta zorluk çekeceklär.

Ütülüdä küüyündä hem Çeşmä küüyündä COVID-19 karantin rejimı kuruldu

Moldovanın Üstolan durumnarın Komisiyası (UDK) aldı karar, başlayıp Çiçek ayın (aprel) 25-dän sabah saat 08:00 beeri, koronavirusa karşı koymak sebepinnän, Gagauziyanın Valkaneş rayonunun Ütülü küüyündä hem Çeşmä küüyündä karantin rejimı kurmaa. Bölä bir tekliflän Moldovanın UDKsına dün danıştı Gagauziyanın Üstolan durumnarın Komisiyası, o üzerä, ani Ütülü küüyün şarap fabrikasının işçileri arasında COVID-19 patlaması oldu da bir-iki gündä orada 67 insan koranovirusa ulaştı (37 – çeşmäküülü, 27 – ütülüküülü, 3 – yabancı).

Ütülü küüyündä koronavirus patlaması

Başlayıp Çiçek ayın (aprel) 17-dän, üç gün sıravardı Gagauziyanın Valkaneş rayonunun Ütülü küüyündän Komratta maasuz hazırlanan bolniţaya eni tip koronavirus şüpesinnän 5 kişi getirdilär. Onnarda hepsindä COVID-19 analizi pozitiv çıktı.

Nicä bildirdi Gagauziyanın saalı koruma Upravleniyasının başı Svetlana DULEVA, hepsi eni ulaşanar bir şarap fabrikasının zaametçileri. Bu fabrikada işleer 200 kişi. Onnarın yarısı Valkaneştän, Çeşmä küüyündän hem Ütülü küüyündän insannar.

Epidemiolog vraçları sayêrlar, ani bu eni tip koronavirus patlamasının sebepi var nicä olsun o, ani şarap fabrikasında yapılmış 35 kişilik bir toplantı, neredä pay almışlar Hınçeşti hem Kişinevun dolayında yaşayan insannar da.

Şindilik şarap gabrikası karantinä alındı.

Ütülü küüyün şarap fabrikasının taa 46 zaametçisindä koronavirus bulundu

24.04.2020. Gagauziyanın Üstolan durumnarın Komisiyasının (UDK) başı İvan KOLİOGLU açıkladı, ani Valkaneş rayonunun Ütülü küüyün şarap fabrikasının taa 46 zaametçisindä koronavirus bulundu.

Bu sabaa Gagauziyanın saalı koruma Upravleniyasının başı Svetlana DULEVA bidirdi, ani Ütülü küüyün şarap fabrikasının saabileri kendileri yaptırmışlar fabrikanın 100 zaametçisinä COVID-19 analizi.

Şindi da UDK başı İvan KOLİOGLU açıkladı, ani bu üz analizin 46-sı pozitiv çıkmış. Bunnarın 32-si çeşmäküülülerin, 14-dü da – ütülüküülülerin analizleri.

Bu saada şarap fabrikasında ulaşannarın sayısı 66-ya çıktı.

Belli, ani Ütülü küüyündä koronavirus patlaması taa çok insannarı ulaştıracek.

Karantin rejimında:

1. Küülär Moldovanın İçişleri hem Korunmak ministerliklerin askerlerinnän patrulä alınêr;

2. Küülerä olmaz girip-çıkmaa, iyecek getirän hem maasuz transportlardan kaarä;

3. Küülär içindä olmaz transportta ya da, lääzımnı arayı tutmadaan, yayan gezmää.

Not. Büünkü gündä karantin rejimı var Moldovanın Soroka, Ştefan-Voda hem Glodeni kasabalarında hem da Talmaz, Kara Hasan, Brınzeni küülerindä.

Patretlär: Inspectoratul General pentru Situaţii de Urgenţă al MAI

Gagauziya Başkanı Komrat TC Başkonsulunnan buluştu

Çiçek ayın 21-dä Gagauziya Başkanı İrina VLAH buluştu Türkiye Respublikasının Gagauziya Komrat Başkonsulunnan Hasan AKDOĞANnan, bidirer *vlah.md saytı*.

Buluşmada gelecektä yapılacek işlär hem proektlar konuşuludu. Ayırıca bildirildi, ani Komratta Başkonsulluu binasında remont bittiktän sora, o ofiţial olarak açılacek.

Konsul Hasan AKDOĞAN kendi diplomatlık yolunu Kişinev TC Başkonsulluundan başladı. 2010-2015 yıllarında TC Bukureş Büükelçiliin musteşarı oldu. 2017-ci yıldan beri işledi Türkiye Respublikasının Konstanţa Başkonsulun yardımcısı olarak. 2020-ci yılın Baba Marta ayın 16-da Gagauziyanın başkasabasına Komrata TC Başkonsul olarak atandı.

Patret: vlah.md

Türkiyedä her cumêrtesi-pazar komendant saadı koyulêr

Koronavirusa karşı koymaa deyni hem onun yayılmasını kösteklemää deyni, Türkiye kuvetleri karar aldılar zapa altına koymaa insannarın cumêrtesi-pazar evdän çıkmalarını.

Cumaa günü, Çiçek ayın (aprel) 3-dä Türkiye Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞAN, TRTda Türk milletinä danışarak, Türkiyedä koronavirusa karşı koymakta eni sert adımnarı açıkladı.

Prezident ERDOĞAN söledi, ani başlayıp gecä yarısından beeri Türkiyenin 30 büük kasabasına hem Zonguldak bölgesinä 15 günä giriş-çıkış durdurulêr hem 20 yaşından aşaa gençlerä deyni komendant saadı kurulêr.

Türkiye Prezidentı urguladı, ani bundan ötää panayır, supermarket, iş erleri gibi cümne erlerdä "maska takmaa zorunnu alacek". İnsannar läázım olacek aralarında saalıklı distanţiyayı tutsunnar. Onnara deyni, kim bu kurallara uymayacek büük cezalar koyulacek artık.

Hep koronavirusa karşı adımnarı koymaa deyni Türk Hava Yolları (THY) da bildirdi, ani Çiçek ayın (aprel) 20-dän durgudacek Türkiye içindä reysları.

Türkiye Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞAN, Türkiye Pravitelstvosunun toplantısından sora, açıkladı, ani, koronavirusa karşı koymak sebepinä görä, Çiçek ayın (aprel) 18-zin 00:00 saadından Çiçek ayın (aprel) 20-nin 00:00 saadınadan evdän çıkmak zapa altına alınêr. Komendant saadı her cumêrtesi-pazar, taa bunda zorluk olmayınca kadar, kalacek.

Not. Çiçek ayın (aprel) 25-dä açıklamalarına görä Türkiyedä koronavirusa ulaşannarın sayısı 107.773 kişi. Bunnarın arasından ölü sayısı 2.706 oldu. Alışannar – 25.582 oldu.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU: Bugün Yaptıklarımız Yarını Belirleyecek

Türkiye Dışişleri Ministrusu Mevlüt ÇAVUŞOĞLUnun COVID-19 pandemiyasınnan, onun dünnääda yayılmasına karşı koymaklan, koronavirustan ileri hem onu ensediktän sora dünnää, politika, sankţiyaların köstekleri, dünnää hem erindeki konfliktalar, dünnää geleceenin eni düzeni hem çok başka işlär için "Bugün Yaptıklarımız Yarını Belirleyecek" statyasını sizä Türkiye türkçesindä aşaada okumaa teklif ederiz.

Her yıkıcı hadiseden sonra, dünyanın bundan böyle asla eskisi gibi olmayacağını düşünmeye eğilimliyiz. Bu sefer dünyanın belirli açılardan değişmesi gerektiği doğru. Dünya tarihi, neredeyse her biri böylesine acılı dönüm noktalarıyla dolu. Bir küresel salgının bu ölçüde yıkıcı olabileceği konusunda yıllardır uyarılıyorduk. İnsanlığın, şiddetli savaşlar, krizler, yerel kırılganlıklar, çöken devletler ve insani acılar içinde yaşayan kesimi daha kötüsünün olamayacağını düşündüğü için mazur görülebilir. Huzurlu ve müreffeh bölgelerde yaşayanlar ise hiçbir şeyin onlara zarar veremeyeceğini ve şanslı olmayı sürdürmelerinin mukadderatlarında olduğunu düşünebilir. Ancak küresel salgın neyse odur; hiçbir toplum, hiçbir birey ölümcül bir virüsün kendisine erişemeyeceğini ümit edemez.

Bu nedenle kendimizi başkalarından, sosyal etkileşimlerin nimetlerinden uzaklaştırırız.

Salgın Antarktika hariç tüm kıtalara ulaştı, vaka sayısı bir milyona hızla yaklaşıyor ve bu eşiği aşacağı ortada; insanlığın üçte birinden fazlasına evde kalması tembihleniyor ve halihazırda sarsıcı sayılarla yitirdiğimiz yaşamlara ne yazık ki çok sayıda yeni kayıp ekleneceği görülüyor. Salgının ekonomik bedeli de ürkütücü olacak ve uzun vadeye yayılabilecek. Salgının devletlerin mevcut kırılganlıkları, siyaset ve güvenlik üzerindeki etkileri, dünyanın dört bir yanında hükümetleri mutlaka zora sokacak. Tünelin sonundaki ışığı henüz görmedik ve görmeyi bekleme lüksümüz yok. Bu dönem düşünmek için olduğu kadar liderlik etme ve harekete geçme zamanı.

Küresel sistem, insanlık COVID-19 darbesini yemeden önce de darmadağındı. Örneğin Türkiye, sistemin reforma tabi tutulması gerektiğini savunageliyordu. Bu çabamızı, BM Güvenlik Konseyi'nin günümüz gerçekleriyle bağını yitirmiş oluşumuna atfen, "dünya beşten büyüktür" gündemi olarak niteledik, ancak bununla da sınırlı kalmadık. Yakın çevremizdeki bitmeyen çatışmalarla ve insani acılarla baş etmek durumunda olan ve dünyada en büyük sığınmacı nüfusuna evsahipliği yapan bir ülke olarak, sistemin çalışmadığını zaten biliyorduk.

2008 yılında dünya bu kez ekonomik bir küresel salgınla sarsıldığında, G20 sendeleyen dünya ekonomisine bir yön duygusu ve dolayısıyla istikrar sağlayabilmişti. Sistem o zaman çalışmıştı. Büyük ölçüde nispeten yeni bir küresel aktör sayesinde. Bu sefer de ekonomi üzerinde benzer büyük bir etki için hazırlıklı olmalı ve hatta bir yandan gerekli değişiklikleri yaparken, diğer yandan sistemin işlemesini sağlamalıyız.

İlk öncelik, insanların sağlığını COVID-19'dan korumak, onları emniyete almak. G20 liderlerinin, bu küresel salgına karşı mücadelede dayanışma içinde olmayı ve küresel ekonominin korunması ile kısıtlamasız ticareti taahhüt ettikleri, zamanlıca yapılan G20 açıklamasını destekliyoruz. G20'nin üzerinde anlaşma sağladığı önemli tedbirlerden biri, SWAP anlaşmalarının genişletilmesi. Ayrıca, Kıdemli Memurlar Eşgüdüm Grubu oluşturulması önerimizin G20 tarafından benimsenmiş olmasından memnuniyet duyuyoruz. Zira sınır yönetimi ve vatandaşların ülkelerine geri dönmesi gibi konularda yakın eşgüdüm içerisinde hareket etmemiz gerekli. Kanada'ya, uygulayacağı usullere dair ön düşüncelerini açıkladığı için teşekkür ederim. G20, küresel kriz yönetiminde doğru format olduğunu yeniden kanıtlıyor.

Türkiye dâhil olmak üzere birçok ülke de kendi güçlü tedbirlerini alıyor. Fakat münferit çabalar yeterli olmayacak. Küresel bir sınama; başta kamu sağlığı, ardından ekonomi açısından küresel müdahale gerektirmekte. Bu müdahale sürecinde de, uzun vadede, uluslararası kurumların ve ülkelerin bu kurumlara verdikleri desteğin yeniden şekillendirilmesi gerekecek. İlgili uluslararası kuruluşlar, mali destek ve tıbbi teçhizat desteği hususunda etkin bir rol üstlenmeli. Kırılgan toplulukların, düzensiz göçmenlerin ve mültecilerin korunması ve bu topluluklara evsahipliği yapan ülkelerin desteklenmesi, artık daha da önemli. Küresel tedarik ağları ve kargo transferleri engelsiz bir şekilde faaliyet göstermeli. Pervasızca kullanılan bir politika aracı haline gelen yaptırımlar, insani bir bakış açısı ile değerlendirilmeli. İran'a yönelik olanlar da dâhil olmak üzere yaptırımlar, sadece İranlılara değil, komşularına da zarar veriyor. Bu küresel salgın döneminde, sözkonusu risk daha da fazla. Başta Afrika'dakiler olmak üzere, en az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler geride bırakılmamalı.

Hepimizi ilgilendiren ve küresel bir yanıt verilmesine büyük ihtiyaç duyulan bir konu da, insanlara, ekosisteme, ekonomiye ve vicdanımıza çok ağır bedeller ödeten çatışmalara son verilmesi. Bu nedenle, uluslararası toplumu, Ortadoğu da dâhil olmak üzere, ihtilafları geride bırakma, çatışmaları sonlandırma ve ciddi biçimde diyalog ve uzlaşı arayışına girmeye çağırıyoruz. Herkesin acı çektiği malum ve dünyamız sağlığı için mücadele ederken, jeopolitik rekabet ve siyasi anlaşmazlıklar hiçbir anlam ifade etmiyor. Dünya çapında destek vermek için hepimiz bir dakikamızı ayırırsak, bu çağrı cevapsız kalmaz.

Günümüzün liderler kuşağı, küresel salgın konusunda bugün almakta olduğu kararlarla, esasen dünya düzeninin geleceğini tayin etmekte. Bugün ektiğimiz tohumlar, çok yakında apaçık gerçekler olarak karşımıza çıkacak. Milliyetlerinden, inançlarından veya ırklarından bağımsız olarak insanların esenliğine odaklanan, amacına uygun şekilde çalışan uluslararası kuruluşlar tarafından desteklenen, kurallara dayalı bir küresel sistem, dirençli, hesapverebilir ve işlevsel bir ulus devletler ağı, herkese faydalı ve kimseyi geride bırakmayan ekonomiler gerçekliğine ulaşabilecek durumda olabiliriz. Buna alternatif arayışlar anlamlı olmadıkları gibi, hepimize zarar verici nitelikte. Üstelik, eğer bunu gerçekleştirme yolunu seçersek, sebep olduğu bütün ıstıraba rağmen, bu küresel salgının olumlu bir miras bırakmasını sağlayabiliriz. Evde ve güvende kalın.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU,
T. C. Dışişleri Bakanı
("The Washington Times" gazetası,
02.04. 2020 y.) Patert: aa.com.tr

Dost hem kardaş zorlukta tanınêr

Türkiedän Moldovaya mediţina ekipirovkası yardımı geldi

Çiçek ayın (aprel) 24-dä, Türkiye-Moldova arasında "Parasız yardım annaşması" çerçevesinä görä, Türkiyedän Moldovanın saalıı, işi hem cümneyi koruma ministerliinä, verildi mediţina ekipirovkası yardımı. O yardımı Çiçek ayın (aprel) 23-dä Kişinev aeroportuna getirdi Türkiye Hava Yolları (THY) eroplanı, angısı geldi evä almaa Türkiye vatandaşların 100 kişisini.

Türkiye hem Moldova arasında "Parasız yardım annaşması" yapıldı 2020-ci yılın Çiçek ayın (aprel) 17-dä. Onun çerçevesindä, Moldovanın saalıı, işi hem cümneyi koruma ministerliinä gelän mediţina ekipirovkası yardımında var: 30.000 taanä No: 95 maska, 10.000 taanä koruyucu tulum (kombinizon), 5.000 taanä koruyucu gözlük, 10.000 çift eldiven, 10.000 taanä kaloş hem 1 ton el dezenfektantı. Bu malların tamojnedän hızlı geçmesinä yardımcı oldu Moldovanın saalıı, işi hem cümneyi koruma ministerliin zaametşileri.

Çiçek ayın (aprel) 24-dä, Türkiye Respublikası Kişinev Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜER, presa temsilcileri önündä, bütün bu yardımı Moldovanın saalıı, işi hem cümneyi koruma ministrusuna Viorika DUMBRAVÄNUya, ofiţial olarak, verdi.

Yardımı kablederäk Moldova saalık ministrusu Viorika DUMBRAVÄNU kendisindän hem bütün Moldova halkın adından şükür etti Türkiye Respublikasına vakıdında gelän bu lääzımnı mallar için. Canabisi söledi, ani "bu yardım, nicä dä herkerä, gösterer Türkiyenin, Moldovaya yardım elini uzadarak, dayanışma ruhunu".

Ministru Viorika DUMBRAVÄNU urguladı, ani "Türkiyedän gelän mediţina ekipirovkası Moldovanın saalık sistemasına deyni onemni hem pek lääzımnı". Canabisi dedi, ani "bu yardım Moldovadakı hepsi bolniţalara payedilecek hem, koronavirus salgınınnan düüşän mediţina personalın saalıını korumakta zorlukları kapadacek".

Yardımın verilmesinin ofiţial sırasında Türkiye Respublikası Kişinev Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜER da kendi nasaatında söledi, ani "Türkiye hem Moldova arasındakı dostluk ilişkilerä hem kurulduu strategiyalı ortaklaa urgu yaparak, Türkiye ileri dooru da, kuvedä görä olan ölçüsündä, dost Moldova halkın yanında olacek".

Öbür taraftan, Moldova Prezidentı İgor DODON da soţial mediya meydanında açıkladı, ki Çiçek ayın (aprel) 6-da Türkiye Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞANnan telefonda lafetmiş hem şükür etmiş Canabisinä, bir karşılıksız insannık yardımı olarak, mediţina mallarını önemni ölçüdä yollaması için, bakmayarak ona, ani Türkiyenin kendisi da koronavirus salgınınnan düüşer da Moldovaya, nicä da başka bütün devletlerä, yardım eder.

Balkannarın kara günü dostu – TİKA, yapılan saalık proektlarınnan, halkın yanında

Gagauziyada "Aziz SANCAR" Komrat regional bolniţası

Gagauziyanın başkasabasında TİKA tarafından yapılan iki katlı, en son uurda mediţina tehnikasınnan donatılan "Aziz SANCAR" Komrat regional bolniţası, 2018-ci yılda, Türkiye Prezidentı Recep Tayyip ERDOĞAN, Moldova Prezidentı İgor DODON, Gagauziya Başkanı İrina VLAH hem TİKA Başkanı Serdar ÇAM tarafından, ofiţial olarak, açıldı. Bolniţada alıştırma hem diagnostika korpusunun reanimaţiya, tomografiya, rentgennän hirurgiya bölümneri var.

TİKA yardımınnan "Aziz SANCAR" bolniţasından doktorlar Türkiyedä stajirovka hem paylaşma kursları yaptılar. Ankarada TİKA Başkannıına vizit yaparak, Gagauziyadan doktorlar şükür ettilär TİKA Balkanlar hem Dou Evrupa Daire Başkanı Dr. Mahmut ÇEVİKä Moldovada hem Gagauziyada saalık uurunda pek önemni hem lääzımnı proektların yapılması için.

Büünkü gündä, enitip koronavirusa karşı koymakta hem halka yardım etmektä, "Aziz SANCAR" Komrat regional bolniţası hem Gagauziyanın doktorları en öndä bulunêrlar.

Bosniya-Gerţogovinada maska hem tulum dikişi

Çiçek ayın (aprel) 3-dä Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannın (TİKA) Başkanı Serkan KAYALAR açıkladı, ani, koronavirus (COVID-19) hastalıına karşı koymak için, TİKA Bosniya-Gerţogovina devletindä, mediţina maskası hem tulumnarı (kombinizon) dikmä atelyeleri kurup, kadın biznesçilerinä yardım için önemni bir proektı tamamnadı. TİKA atelyelerini kullanan "Medica Zenica" Derneenä hem "Nuraj" Kooperativına maskalar hem tulumnar için mal yardımı da yolladı. Atelyelerdä aftada 50 bin maskanın hem tulumun dikilmesi beklener.

Kosovada Yıvın bakım Merkezi

TİKA tarafından yapılan hem vakıdında çalışmaya geçirilän Kosovanın başkasabasında Priştinada Yıvın bakım Merkezi koronavirusa karşı koymakta kosovalı halka güvençli eri oldu.

Romaniyada hem Serbiyada bolniţalar

TİKAnın Romaniyada hem Serbiyada yaptı bolniţalar bu gün "Pandemiya bolniţalarına" çevirildi hem insannarı koronavirustan ilaçlamalarına yardımcı olêrlar.

Bir şüpesiz, Balkannarın kara günü dostu – TİKA, yapılan saalık proektlarınnan, halkın yanında bulunêr, koronavirusa karşı koymakta insannara güç hem yardım verer.

Dost hem kardaş zorlukta tanınêr

TİKAdan Moldova İçişleri Ministerliinä mediţina tertipleri yardımı

Çiçek ayın (aprel) 23-dä, Türkiye Respublikasının adından, Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannıı (TİKA) verdi Moldova İçişleri Ministerliinä COVID-19 hastalından korunmaa deyni mediţina malları yardımını.

Yardımı vermäk sırasında pay aldılar Moldova İçişleri Ministrusu Pavel VOYKU, Moldova İçişleri Ministerliin baş sekretari Yanoş ERHAN, Türkiye Kişinev Büükelçisinin danışmanı Ahmet Zafer İZCAN, TİKA Kişinev programaların Koordinatoru Selda ÖZDENOĞLU.

Türkiye Respublikasının adından TİKA yolunnan Moldova İçişleri Ministerliinä verilän yardımın içindä var: 10 bin mediţina maskası, 20 bin mediţina eldiveni, 1000 litra el dezinfektantı, 250 doktorlara deyni koruyucu ekran.

Yardımı vereräk TİKA Kişinev programaların Koordinatoru Selda ÖZDENOĞLU açıkladı, ani "Bu yardım Türkiye Respublikası Pravitelstvosu tarafından Moldovada eni tip koronavirus pandemiyasına karşı koymak yardımnar için maasuz ayıran paraya görä yapıldı". Canabisi urguladu, ani "Türkiye Respublikası inanêr, ki bu yardım verecek kolayını koronavirusa karşı koymak akţiyalarda poliţiyacıları korumaa".

TİKAdan Komrat infekţiya bolnitasına yardım

Çiçek ayın (aprel) 22-dä Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannıı (TİKA) getirdi Gagauziyada COVID-19 hastalarına deyni maasuz hazırlanan Komrat infekţiya bolnitasına eni tip koronavirusa karşı koymak için mediţina tertipleri yardımı.

TİKA tarafından verilän yardımın içindä var: 500 mediţina maskası hem 125 doktorlara deyni koruyucu gözlük.

Hepsi bu tertiplär koruyacek mediţina izametçilerin saalını, eni tipkoronavirusa ulaşan hastaları ilaçlarkana.

Nicä bildirdi TİKA Kişinev programaların Koordinatoru Selda ÖZDENOĞLU "Bu Türk halkından Gagauziyaya bu zor vakıtta bir kardaşlık hem dostluk yardımı, ani verecek kolayını eni tip koronaviruslan savaşmakta kendi saalıklarını riskä koyan vraçları hem başka mediţina imetçilerini ulaşmaktan korumaa".

"Ne mutlu bu insannarın canına, taa neredän, Turţiyadan, unutmamışlar bizi!

Geçän aftanın içindä Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannıı (TİKA) getirdi hem daattı Moldovada (Gagauziyada, Belţ hem Kişinev kasabalarında) iyecek hem gigiena mallarınnan 1000 kutu yardım o insannara, ani COVID-19 pandemiyası beterinä büük zorluklar çekerlär.

Yardımın birinci erinä, Gagauziyaya, yardımın 250 kutusu Çiçek ayın (aprel) 14-dä getirildi da, kardaş payı olarak, Gagauziyanın hepsi rayonnarına daadıldı: Komrat rayonuna – 110 kutu, Çadır rayonuna – 90 kutu, Valkaneş rayonuna – 50 kutu.

Bu aftanın sonuna kadar, rayon başları hem küülerin primariyaları tarafından hazırlanan listelerä görä, yardım zoru olan aylelerä verildi.

Yardımın ikinci noktası Moldovanın poyraz tarafındakı Belţ kasabası oldu. Burayı Çiçek ayın (aprel) 15-dä hep 250 kutu iyecek hem gigiena malları yardım getirildi.

Bundan kaarä Belţ kasabasının Uşakların yaratmak Evinä verildi Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannıın (TİKA) tehnika yardımı da: 2 elektriklı dikmä maşinkası, 1 zaklöpka aparadı, 1 overlok maşinkası hem ek malları (mediţina platları, aţıka, marli h.b.).

Nicä bildirdi Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannıın (TİKA) Kişinev programaların Koordinatoru Selda ÖZDENOĞLU "bu tehnika yadımı Türkiyenın Moldovada COVID-19 karşı koymasında kardaş yardımı, ani verecek kolayını dikmää bu vakıtta ölä lääzımnı mediţina maskalarını hem tulumnarını (kombinizon)". Canabisi urguladı, ani hep bölä bir tehnika yardımı, en kısa vakıtta, Gagauziyaya da verilecek.

Yardımın üçüncü eri Kişinev kasabası oldu. Çiçek ayın (aprel) 16-da iyecek hem gigiena mallarınnan yardımın kalan 500 kutusu Kişineva verildi da onnar, Kişinev primariyasının yardımınnan zoru olan aylelerä etişecek.

Lääzım urgulamaa, ani eni tip koronavirus belasından zorluk çekän aylelär bu iyecek hem gigiena malları yardımını büük sevinmeliklän kablettilär hem candan-ürektän şükür ettilär hem Türkiye Respublikasına hem da TİKAya, ki unutmadılar onnarı bu zor vakıtta.

Yardımı kabledän 90 yaşında bir karıylan lafedärkänä, Canabisi dedi: **"Oolum, ne mutlu bu insannarın canına, ani bölä zor vakıtta, taa neredän, Turţiyadan, unutmamışlar bizi, uzattılar bu yardım elini. Saa olsunnar! Allaa onnarı da brakmasın!"**

Todur ZANET

Nedän ilaçlamak? Hem ilaçlamak mı, gülmää almak mı osa deriyi soymak mı?

Gagauziyanın başkasabasında COVİD-19-za şüpä altında bulunannara deyni maasuz hazırlanan infekţiya bolnitasında hastaları insancasına ilaçlamêêrlar, aaç hem susuz tutêrlar hem da vermeerlär kolayını yıkansınnar da. Çiçek ayın (aprel) 13-dä İnstagram resursunda peydalandı bu video https://*www.instagram.com/p/B-90gGClwM-/?utm_source=ig_embed*, neredä Baurçu küüyündän 30 yıllık stajlan üürediciyka, annadêr nicä onnarı doyurêrlar Komratta COVİD-19-za şüpä altında bulunannara deyni maasuz hazırlanan bolnitada. Vidioda annadılêr, ani hastaları avşamneyin doyurêrlar makaronilärlän hem nesoysa bulaşık suylan. Bu videoyu Canabisi adladı Gagauziya Başkanına İrina VLAHa.

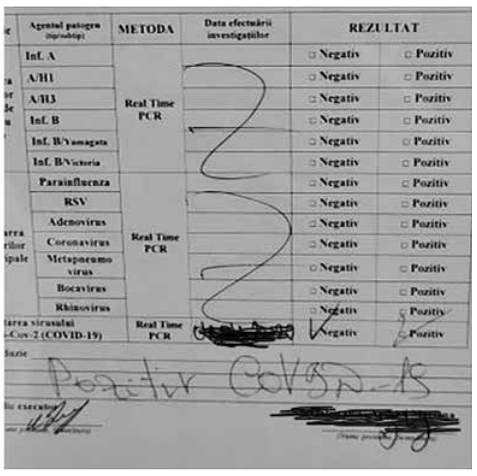

Agentul patogen (tipul/tipi)	METODA	Data efectuării investigațiilor	REZULTAT	
Inf. A	Real Time PCR		Negativ	Pozitiv
A/H1			Negativ	Pozitiv
A/H3			Negativ	Pozitiv
Inf. B			Negativ	Pozitiv
Inf. B/Yamagata			Negativ	Pozitiv
Inf. B/Victoria			Negativ	Pozitiv
Parainfluenza	Real Time PCR		Negativ	Pozitiv
RSV			Negativ	Pozitiv
Adenovirus			Negativ	Pozitiv
Coronavirus			Negativ	Pozitiv
Metapneumo virus			Negativ	Pozitiv
Bocavirus			Negativ	Pozitiv
Rhinovirus			Negativ	Pozitiv
...-Cov-2 (COVID-19)	Real Time PCR		Negativ	Pozitiv

Pozitiv COVID-19

Taa sora bu videoyu yapan insan açıkladı *nokta.md* saytına, ani bolniţaya düştüynän 10 gün beklemiş koronavirusa testin sonuçlarını. Bu 10 gün içindä en şaşılacek iş olmuş, açan Canabisinä bolniţanın personalı, analizleri göstermedään, sölärmişlär ani onnar "pozitiv". Ama 10 gündän sora, açan insanın elinä geçmiş analizlär listesi, o görmüş hererdä "negativ" (maavi renklän) yazıları, soradan da kırmızıylan "pozitiv" (kırmızı renklän) yazısını.

Analizlär gelmeyincä neylän hastaları ilaçlarmışlar, belli diil. Canabisi bildirdi, ani verärmişlär "askorbin" hem vitamin kopçalarını, hem ne sa taa, ama vraçlar o ilaçların adlarını açıklamarmışlar. **Bu nedän ilaçlamak hem ilaçlamak mı?**

Bu 10 günün içindä adamcilää onnarı doyurmamışlar da, – sadä suda yapılı kaşalar. İlk günnerdä içmää deyni verirmişlär krandan sarı burkut suyu. Yıkanmaa da gündä sadä 1,5 litra su verirmişlär. Sora, açan hastalar baarışmaa başlamışlar, onnara, yıkanmak için, başlamışlar vermää yarmışar kazan su. Ama duşta yıkanmaa kolaylık yokmuş. **Bu gülmää almak diil mi?**

Taa sora başlamışlar taa islää doyurmaa, verip mancalı kaşalar, lokma, kovricäk hem 1,5 litra (ama diil hergün!) şişelemä su.

Hastalar bulunêrlar 1 kişi palatada, ama onnara oradan çıkmaa brakmêêrlar. Palatada "kvarţ" dezinfekţiyası yaparkan insannar kalêrlar içerdä, 30 minuda odeyalalarlan örtünüp.

Средства защиты для медперсонала, рассчитанные на 1 день для медицинских учреждений типа - Районная больница (согласно нормативам ВОЗ)

Средства защиты	Количество (шт, пара), объем (л)	Цена (леев)	Стоимость (леев)
Маски	1690	9	15 210
Респираторы	140	15	2 100
Экраны	100	150	15 000
Перчатки	1880	4	7 520
Халаты	690	70	48 300
Комбинезоны	1000	180	180 000
Дезинфекторы для рук	2	300	600
Дез.средства для поверхностей	1	300	300
Итого:			269 030

Средства защиты для медперсонала, рассчитанные на 1 день для медицинских учреждений типа – Центр Здоровья (согласно нормативам ВОЗ)

Средство защиты	Количество (шт, пара), объем (л)	Цена (леев)	Стоимость (леев)
Маски	1000	9	9 000
Респираторы	25	15	375
Экраны	33	150	4 950
Перчатки	1000	4	4 000
Халаты	140	70	9 800
Комбинезоны	25	180	4 500
Дезинфекторы для рук	2	300	600
Дез.средства для поверхностей	1	300	300
Итого:			33 525

Bu haberlerdän sora, Valkaneş kasabasından Gagauziya Halk Topluşu (GHT) deputatı Sergey ÇERNEY, televideniyada şaşılacek hem şoklu bir açıklama yaptı. Bu açıklamaya görä Gagauziya Başkanı İrina VLAH danışmış GHTya tekliflän kabletsinnär COVİD-19 salgınına karşı koymak için **34 milion 929 bin 910 leylik** smetayı.

GHT deputatı sayêr, ani bu smeta 3-5 katına şişirmä bir smeta, angısının çoyu Gagauziyaya hiç diil lääzım da.

Örnek olarak Sergey ÇERNEY açıkladı bu smetanın kimi detallerini, angılarına görä, deycez "doktorlara deyni koruyucu ekranı"ın birisi Moldovada 55 ley yapêr, bu smetada – 155 ley istener; ak ceerleri havalandırma aparatlar Türkiyedä 3 bin ABD doları yapêr, bu smetada – 20 bin Evro istener. **Bu diil mi deriyi soymak?**

GHT deputatların "Gagauziyada COVID-19 pandemiyasınnan ilgili antikrizis sıraların Planı" İspolkomun umurunda da diil

Gagauziya Halk Topluşu (GHT) deputatları Aleksandr TARNAVSKİY, Elena KARAMİT, Ekaterina JEKOVA hem Mihail JELEZOGLU Baba Marta ayın 25-dä, Moldovada koronavirus beterinä Üstolan durumun kurulmasından 9 gün sora, bu konuylan ilgili olarak, Gagauziya İspolkomuna teklif ettilär ortak bir plan kurmaa – "Gagauziyada COVID-19 pandemiyasınnan ilgili antikrizis sıraların Planı". GHT bildirdi, ani zakona görä, Gagauziya İspolkomundan şindiyädän bir cuvap almayınca, karar alındı "Planın Proektını" (*Plan rus dilindä hazırlanmış*) insannara açıklamaa.

«ПЛАН АНТИКРИЗИСНЫХ МЕР В СВЯЗИ С ПАНДЕМИЕЙ COVID19 В ГАГАУЗИИ»

Проект
на 25 марта 2020 года

I. Общее положение

В местном законе № 48 от 17 декабря 2019 года «О бюджете на 2020 год» центральный бюджет автономно-территориального образования Гагаузия утвержден по доходам и расходам в сумме 919 024,1 тыс. леев.

В соответствии с действующим законодательством Администратору центрального бюджета Гагаузии (Главе Гагаузии) предоставляется право блокировать (или запретить расходовать) бюджетные ассигнования на период до 60-ти дней, в случае ухудшения ожидаемого исполнения бюджета.

В этом случае, необходимо только информирование со стороны Главы Гагаузии Народного Собрания Гагаузии об обстоятельствах, обусловивших это действие.

Если действия по блокировке ассигнований не обеспечивают сохранение бюджетного сальдо, Администратор бюджета не позднее 20 дней до истечения периода блокировки составляет и представляет проект решения об изменении Закон о бюджете Гагаузии на 2020 год.

II. Предложения по блокировке ассигнований

1. Блокировать все расходы по центральному бюджету Гагаузии, за исключением расходов, связанных с:

– оплатой труда;

– оплатой коммунальных услуг;

– приобретением продуктов питания и медикаментов;

– погашением кредиторской задолженности, сложившейся по состоянию на 1 января 2020 года;

– другие приоритетные расходы.

2. Рекомендовать всем администраторам бюджета (включая примаров) применить аналогичные меры по блокированию ассигнований.

3. Государственные закупки на реализацию инвестиционных проектов, источниками которых являются региональный и/или местные бюджеты, инициируются и осуществляются после отсутствия задолженности по заработной палате и коммунальным услугам.

Рекомендовать закупающим органам при осуществлении государственных закупок стоимостью более 1,0 млн. леев, к договору о государственной закупке услуг/работ прилагать график погашения за выполненные услуги/работы, в том числе на период более 1 бюджетного года, а договора заключать на период 2020-2021 годов.

III. Предложения по секвестру/ сокращению ассигнований (на будущее, в случае затягивания кризиса)

1. Фонд возмещения контрибуций, по нераспределенному остатку (возмещать не 100 % контрибуций, а 75 %). Сумма экономии – 2 500,0 тыс. леев.

2. Фонд поддержки предпринимательства Гагаузии, уменьшить на 50 % с 15 000,0 тыс. леев до 7 500,0 тыс.леев. Сумма экономии – 7 500,0 тыс. леев.

3. Фонд субсидирования сельскохозяйственных производителей, уменьшить на 50 % с 10 000,0 тыс. леев до 5 000,0 тыс.леев. Сумма экономии – 5 000,0 тыс. леев.

4. Уменьшить ассигнования на издание бюллетеня официальных документов Исполнительного комитета и Народного Собрания Гагаузии на 500,0 т.леев. Произвести издание бюллетеня на электронную платформу. Сумма экономии – 500,0 тыс. леев.

5. Уменьшить ассигнования Фонда «Здоровое поколение» на 20 %, в связи с приостановлением деятельности учебных заведений. Сумма экономии – 2 900,0 тыс. леев.

6. Уменьшить ассигнования на проведение культурных мероприя-

Окончание на стр. 7

Gagauziya Başkanın açıklamasına görä Gagauziyada COVID-19-za ulaşannar sayısı

Çiçek ayın (aprel) 24-dä Gagauziya Başkanın İrina VLAHın açıklamasına görä Gagauziyada COVID-19-za ulaşannar sayısı 91 kişi, – onnarın 69-zu Valkaneş rayonundan. Moldovanın saalı, işi hem cümneyi koruma ministerliin açıklamasına görä sa COVID-19-za ulaşannar sayısı 94 kişi, – onnarın 72-zu Valkaneş rayonundan.

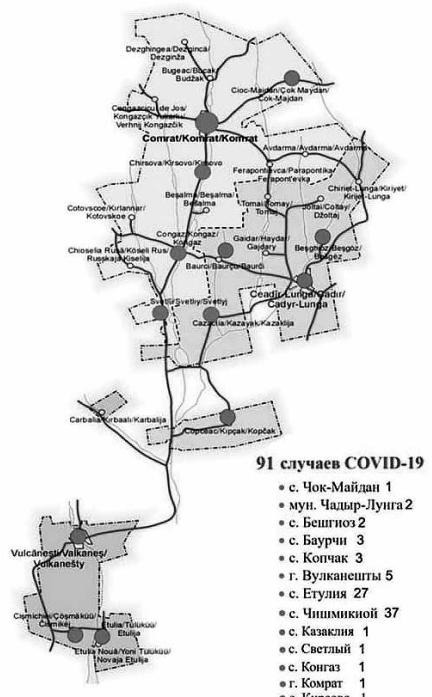

Gagauziya Başkanın İrina VLAHın açıklamasına görä ulaşannarın arasında:

– **11 kişi Çadır rayonundan** (Kıpçak –3, Baurçu –3, Çadır –2, Beşgöz – 2, Kazayak –1);

– **5 kişi Komrat rayonundan** (Çok-Maydan –1, Komrat –1, Svetlıy –1, Baş küüyü (Kirsova) – 1, Kongaz –1);

– **69 kişi Valkaneş rayonundan** (Çeşmä küüyü – 37, Ütütlü küüyü – 27, Valkaneş –5);

– **Ölän** – 2 kişi;

– **Alışan** – 4.

Gündän günä Gagauziyada koronavirus için haberlär

01.04.2020. Gagauziya Başkanı bildirdi, ani Gagauziyada COVID-19-za ulaşan ilk kişi peydalandı – bu Valkaneş rayonundan bir adam, ani dalneboyşçik işleer hem diil çoktan Türkiyedän Rusiyaya bir reys yapmış.

04.04.2020. Moldova Premyer-ministru İon KİKUnın açıklamada, ani COVID-19-za ulaşannarın arasında var taa bir kişi Gagauziyadan. Bu kişi, nicä dä ilkinkisi, – Valkaneş rayonundan.

07.04.2020. Gagauziyada eni tip koronavirusa ulaşannarın sayısı 3 oldu. Son ulaşan kişi Büük Britaniyadan gelän çokmaydannı bir adam.

09.04.2020. Gagauziyada taa 2 kişidä koronavirus bulundu. Bu kişilerin birisi Baurçudan, birisi da Ütülü küyündän.

09.04.2020. Gagauziyada eni tip koronavirusa ulaşannarın sayısı 7-ya etişti. Ulaşannarın arasında: 3 kişi Valkaneş rayonundan, 3 kişi Çadır rayonundan, 1 kişi da Komrattan.

10.04.2020. Gagauziyada eni tip koronavirusa ulaşannarın sayısı 9 etişti.

12.04.2020. Gagauziyada koronavirusa ulaşannarın sayısı 17 oldu.

Gagauziya Başkanın açıklamasına görä ulaşannarın arasında: **9 kişi Çadır rayonundan** (Kıpçak – 3, Baurçu – 3, Çadır – 1, Beşgöz – 1, Kazayak –1), **5 kişi Komrat rayonundan** (Çok-Maydan – 1, Komrat – 1, Svetlıy – 1), **3 kişi Valkaneş rayonundan** (Çeşmä küüyü– 1, Ütütlü küüyü – 1, Valkaneş –1).

16.04.2020. Gagauziyada koronavirusa Çeşmä küüyündän taa 1 kişi ulaştı.

18.04.2020. Gagauziyada eni tip koronavirusa ilk ulaşan çeşmäküülü adam alıştı. Onun koronavirusa ulaşması Çiçek ayın (aprel) 1-dä üzä çıktıydı.

22.04.2020. Gagauziyada koronavirusa ulaşan 28 kişi var hem 1 da ölän var. Büünkü uşaşannarın arasında 12 kişi – Valkaneş, 9 kişi – Çadır, 7 kişi da – Komrattan. Onnarın 3-çü evä kolverildi, 2-si da raametli oldu.

Valkaneş rayonunda 12 kişinin arasından 8 kişi – Ütülü küüyün şarap fabrikasından.

23.04.2020. Gagauziyada koronavirusa ulaşannarın sayısı 36-ya etişti.

Ulaşannarın arasında **12 kişi Çadır rayonundan** (Kıpçak – 3, Çadır– 3, Baurçu– 3, Beşgöz – 2, Kazayak –1), **7 kişi Komrat rayonundan** (Çok-Maydan – 2, Komrat – 2, Kongaz, Başküüyü (Kirsovo) hem Svetlıy – birär), **17 kişi Valkaneş rayonundan** (Çeşmäküüyü – 6, Ütütlü küüyü– 6, Valkaneş – 5). Onnarın arasından 2-si öldü (Komrat, Çadır), 5 kişi alıştı.

Moldovada büünkü gündä COVID-19 durumu

Moldovanın saalı, işi hem cümneyi koruma ministerliin açıklamasına görä, büünkü gündä Moldovada COVID-19 durumu bölä: ulaşannarın sayısı – 3304; ölennerin sayısı – 94; alışannarın sayısı – 825.

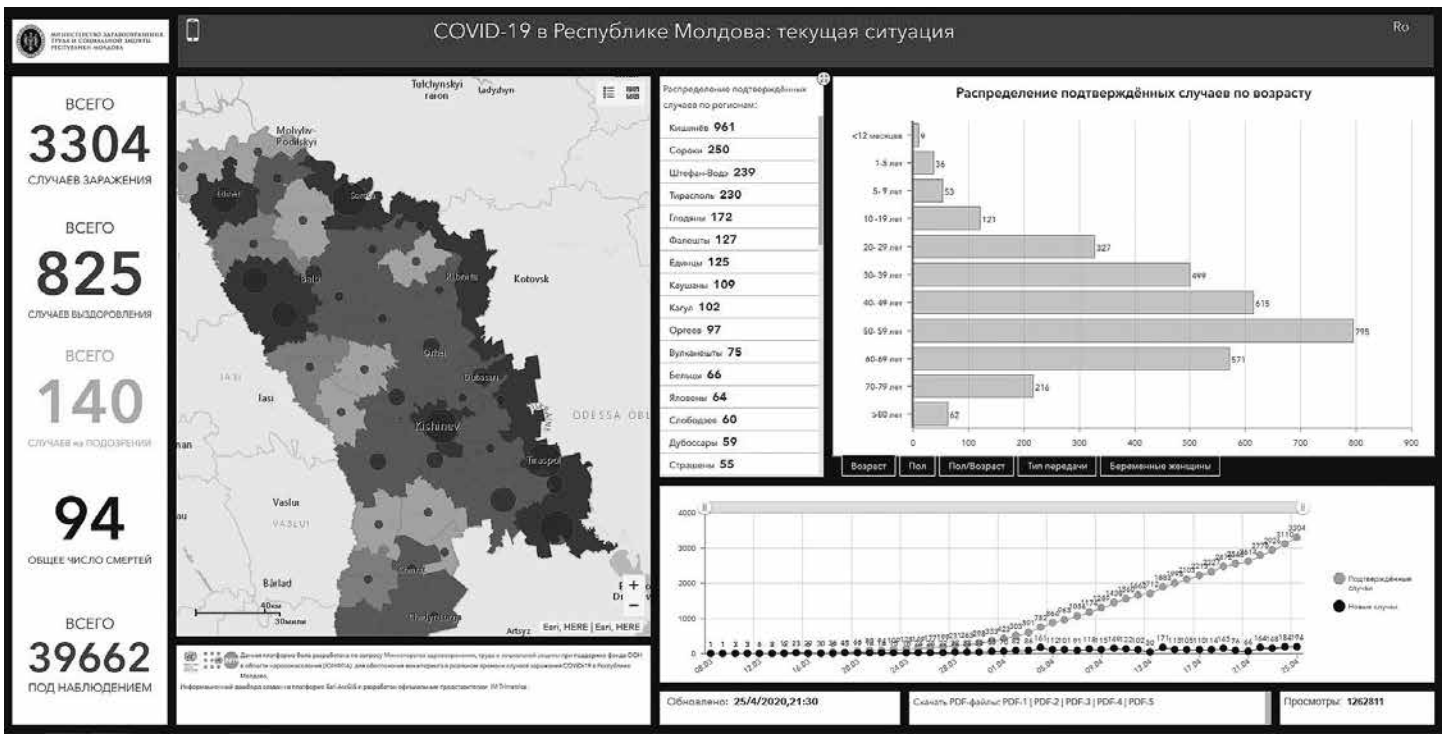

Ulaşannarın arasında:
adam kulluu – 1375;
karı kulluu – 1924 (onnarın arasından üklü olan karılar – 38).

Ulaşannarın yaşa görä sayısı:
1 yaşınadan – 9 olay;
1-5 yaş arası – 36 olay;
6-9 yaş arası – 53 olay;
10-19 yaş arası – 121 olay;
20-29 yaş arası – 327 olay;
30-39 yaş arası – 499 olay;
40-49 yaş arası – 615 olay;
50-59 yaş arası – 795 olay;
60-69 yaş arası – 571 olay;
70-79 yaş arası – 26 olay;
80 yaştan zeedä – 62 olay.

Ulaşmak yolu:
yabancılıktan gelennär – 139;
erindä ulaşannar – 3365.

«ПЛАН АНТИКРИЗИСНЫХ МЕР В СВЯЗИ С ПАНДЕМИЕЙ COVID19 В ГАГАУЗИИ»

Окончание. Начало на стр. 3

тий до 1 077,0 тыс. леев. Сумма экономии – 1 000,0 тыс. леев.

7. Уменьшить на 50 % ассигнования на индивидуальное пособие на питание некоторым категориям работников бюджетной сферы. Сумма экономии – 2 500,0 тыс. леев.

8. Упразднить ассигнования на проведение V Всемирного Конгресса гагаузов. Сумма экономии – 1 800,0 тыс. леев.

9. Упразднить ассигнования на реализацию Программы «Домой в Гагаузию». Сумма экономии – 2 000,0 тыс. леев.

10. Уменьшить ассигнования по компенсации родительской платы в детских дошкольных учреждениях на 20 %, в связи с приостановлением деятельности учебных заведений. Сумма экономии – 2 200,0 тыс. леев.

11. Уменьшить ассигнования по имеющимся штатным вакансиям по учреждениям, финансируемым из центрального бюджета Гагаузии. Сумма экономии – не менее 2 000,0 тыс. леев.

IV. Другие предложения

1. Уменьшить ассигнования по региональным программам, которые аналогичны программам, имеющим финансирование из государственного бюджета Республики Молдова (с возможностью перевода их финансирования на 2021 год), в том числе:

– компенсации некоторым категориям населения в отопительный сезон, по нераспределенному остатку;

– пособия ветеранам военных действий в Афганистане, по нераспределенному остатку.

2. Рассмотреть целесообразность финансирования ассигнований:

– для поддержки медико-санитарных учреждений Гагаузии в сумме 5 000,0 тыс. леев;

– для развития свободной экономической зоны м. Чадыр-Лунга в сумме 5 000 тыс. леев.

3. Рассмотреть возможность проявления мер по солидарности, посредством добровольного отказа всех чиновников от заработной платы за один рабочий день, за период апрель-декабрь 2020 года.

Общая сумма экономии: не менее 50 000,0 т.леев.

План антикризисных мер подготовлен депутатами Народного Собрания Гагаузии:

Александр Тарнавский (Комрат)
Елена Карамит (Авдарма)
Екатерина Жекова (Чишмикиой)
Михаил Железогло (Кириет-Лунга)

Annatsan e, mo male, cengi

Annatsan e, mo male, cengi; biz dä sesleyelim da büünkü günün kıymetini bilelim.

Cenk… Okadar kısa bir laf… Dört bukva bu lafta, ama nekadar geniş annayışı var.

Cenk – o zorluk, aaçlık, nevoya, raatsızlık, aalamak, korku, kuvetsizlik hem üfkä. Bir kaavi üfkä, açan heptän yok gözün görsün yaşamayı, açan zihirlän dolu için, açan doyêrsın canından da bu betlää, açan kayılsın şindi hiç olmamaa.

Cenk – o, açan sevinmeersin bişeyä, açan imeenin dadı hacı, açan gün dä gecä, açan umut ta kör.

Cenk – o ölüm, soysuz canavar gibi dolay yanında; o – karannık göklär; o – hastalık hem acı.

Cenk – duşman, ani küllü izlerinnän örüyer senin topraanda; bela-cadı gibi sarmaşêr aklına.

Cenk – o bir titsi zaman, angısının ne çeketmesi, ne sonu var.

O analar, o geniş ürekli analar, angıları geçirdilär oollarını hem kızlarını divecä da kaldılar beklemää. Bilä-bilä geçirdilär da umutsuz kaldılar beklemää, yola bakıp, gözleri akınca; kuşku uykularlan kalıp, ürekleri ürkärkän herbir kıpırtıdan; yalnız kaldılar beklemää. Ondört saat işleyeräk, erä düşüp tä, kaldılar. Sabahtan yorgun ölüsüyä işledilär o analar; kolayı aaramadılar, zerä kolayı uzaklarda kalmıştı. O raatlık, kısmet hem sevinmäk sade aklısında kalmıştı. Olay sa – çirkin, titsi, bet hem zor. Aydınnık ta uzak.

Dört yıl o analar bekledilär, elleri-ayakları tutunca, işleyip, bekledilär. Gözlerindä yaş ta kalmadıydı, cannarı da kuruduydu, acıları da küflendiydi – bekledilär.

Kolay diil kötü haber kabletmää, ani oolun, kahraman gibi, urulmuş, ani kızın canını hodulluklan vermiş.

Kahramannık mı, osa hodulluk mu aklısında o ananın?

Onun yavrusu can vermiş… onun güneşi, aydınnı, sevimni gelecää can vermiş…

Bölä kahırı, zihiri, acaba, nicä ensesin bu ana?!

Hep o dört bukva – cenk.

Bölä cengin suratı. Bitki yıllar çok eriflär çıktı, angıları biyaz yaprakta başka bir surat o cengä resimnemää savaşêrlar.

Onnar o analara sorsunnar, o anaların üreklerini hem cannarını okusunnar. Da, acaba, sora elleri kurulmayacek mı başka türlü bişey yazmaa? Acaba, fikirleri durulmayacek mı o kötü neetlerdän? Onnar – o analara baksınnar, nicä diri doorulaa, nicä aslı geçmişä. Onnar o kahırı datsınnar, o zeeti sırtınnan duysunnar, kösteklensinnär o nevoyada, da ozaman havezleri körlenecek yalannarı karıştırmaa.

Onnar da, bizimcä, Allaha duaylan danışsınnar, korusun Allaa dünneyi bu dört bukvadan, bu kısa laftan – "cenk". Baaşlasın sa uygunnuk hem saalık, kısmet hem sevgi, bereketlän bizi nazlandırsın. Ama o cannarı, angılar, kendini korumadaan, topraanı kurtarmaa deyni, kaybeldi, afetsin da bir ii erä erleştirsin. Biz dä onnarı anıp, kafalarımızı iildelim, bir minuda susalım, saygımızı göstereräk…

Bölä bizä malilär cengi annattılar, kendi gözlerinnän görüp, kendi sırtınnan duyup.

Matröna HRISTEVA,
kultura zaametçisi, Kongaz küüyü

A. N. JEKOVA 80 yaşını tamamnadı

Çiçek ayın (aprel) 6-da Gagauziyanın kıymetli jurnalistkası hem Komrat kasabasının Şannı vatandaşı Anna Nikolayevna JEKOVA tamamnadı 80 yaşını.

Anna Nikolayevna JEKOVA duudu Komrat kasabasında. Burada şkolayı başardıynan, üürendi Kişinev Devlet Universitetında himiyada hem biologiyada üürediciyka zanaatına.

1965-ci yıldan beeri çeketti işlemää Komrat rayonun «Ленинское слово» gazetasında. Onun zaametlerinnän bu gazetada 1969-cu yıldan beeri başladı çıkmaa gagauzça "Bucak dan erleri" sayfası, angısının hazırlamasında yardımcı olardılar gagauz yazıcıları da.

Gazetadan kaarä Canabisi çok yıllar işledi radio- hem tele- jurnalist ta. Burada onun ana temaları oldular II-ci dünnää cengin veterannarı, Afganistan hem Çernobıl kahramannarı.

Redakţiyamızın adından dua ederiz Canabisinä saalık, uzun ömür hem çok yıllar taa ayakta kalsın.

II-ci dünnää cengi şindi da kurbannarını alêr

Moldovanın Yaloveni rayonun Bêlţaţ küüyündä iki körpä çocuk, yaralanıp, sakatlandılar II-ci dünnää cengindän kalan 47 milimetralık snarädın patlamasından sora.

Çocucaklar (13 hem 15 yaşlarında) bulmuşlar snarädı daada da karar almışlar onu metaloloma vermää, ama ilktän düşünmüşlär ona gayka için anaktarlan urmaa, yazêr Bloknot-Moldova.

Bu urmaktan snaräd patlamış. Nicä annadêr uşakların birisinin bulüsu, ani, işidip patlamayı, kaçarak yardım için gelmiş, uşakları o bulmuş erdä hem kan içindä. Snaräd patlaması uşakların birisinin saa elini koparmış hem sol elini da parçalamış, obür uşaan iki ayaa da param-parça.

Şindi uşaklar bolnitada pek aar durumda bulunêrlar. Doktorlar deerlär, ani uşakları kurtarbilirselär da, onar sakat hem çolak kalaceklar.

Gagauziyada II-ci dünnää cengin izleri

İlkyaz geldii gibi Gagauziyada ba orada, ba burada bulêrlar II-ci dünnää cengindän kalan snarädları hem minaları.

Taa ileri o snarädları buldular Dizgincä hem Bucak küülerindä, Çadır hem Komrat kasabalarında da te şindi, Çiçek yaın (aprel)10-da, Çok-Maydan küüyünün bir tarlasında da bulundu II-ci dünnää cengindän kalan birkaç snaräd. Bu iş için Moldova armatasına haber verildi da "Dacia" motorlu pehota brigadasının sapörları, iki gündän sora, erinä geldilär.

Çokmaydannıların hem sapörların çalışmasınnan bu tarlada taa 11 snaräd (120 mm) hem 4 minamöt minası (82 mm) bulundu. II-ci dünnää cengindän kalan bütün bu arsenalı leytenant Alöna BEZMANın (patrettä) emiri altında olan sapörlar, poligona çıkarıp, yok ettilär.

Not. Kuvet organnarı bildirerlär, ani hepsicii, kim bulêr minaya, granataya, bombaya yada snäräda benzeyän işleri, diimesinnär onnara da 112 nomerli telefona haber versinnär hem braksınnar 50 metradan yakın kimsey yaklaşmasın bunnarın bulunduu erä.

Patlayıcı işleri bulduynan onnarı olmaz:

1. Kaldırmaa, dürtmää, aktarmaa, erdän-erä diyştirmää;

2. İçeri getirmää, topraa gömmää, pınara, gölä yada dereyä atmaa;

3. Toplamaa hem evdä tutmaa, kızdırmaa hem urmaa onnara;

4. Savaşmaa onnarı kırmaa yada zararsız duruma getirmää;

5. Snarädlardan ev için tertşplär yapmamaa;

6. Ateşi kızıştırmaa hem aydınnatmaa deyni onnarın dolgularını kullanmamaa;

7. Toplamaa onnarı hem metalolom bazalarına vermää.

"ANA SÖZÜ" Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 366

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04
e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com